

Kézikönyv

A hatóság ügyintézői számára

**A fás szárú növények védelmével kapcsolatos
hatósági eljárás szabályainak alkalmazásához**

1. Fás szárú növény kivágásának engedélyezési eljárása

(a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 6. §)

a) Kérelem benyújtása

A közterületen lévő fás szárú növények kivágásának engedélyezési eljárása minden esetben kérelemre indul, az engedélyező hatóság **a települési önkormányzat jegyzője**, mint a helyi környezet- és természetvédelmi hatóság.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 29. § (1) bekezdése alapján a hatósági eljárás lefolytatásáért **3000 forint összegű illetéket** kell fizetni az ügyfélnek (általános tételű eljárási illeték). Az Itv. 5. § (1) bekezdése rendelkezik a teljes személyes illetékmentességben részesülőkről (pl. helyi önkormányzat, költségvetési szerv, közhasznú nonprofit gazdasági társaság stb.). Az ügyfél a kérelmét benyújthatja postai úton, vagy személyesen is az illetékes jegyzőnek, illetve lehetőség van a szóban előterjesztett kérelem jegyzőkönyvbe vételére is. Az engedélyezési eljárás speciális anyagi és eljárási szabályait a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. mellékletében található általános **formanyomtatvány** tartalmazza, melynek kitöltésével a kérelmező eleget tehet a kérelemre vonatkozó kötelező tartalmi követelményeknek. A formanyomtatvány **használata** azonban **nem kötelező**, a kérelmező más módon is eleget tehet az R. előírásainak, egyetlen kitétel, hogy a formanyomtatványnak megfelelő adattartalmú kérelmet nyújtson be.

b) Eljárás megindítása

A beérkezett kérelem a hatóságnál iktatásra, majd szignálásra kerül az eljáró ügyintézőre. Az ügyintézőnek meg kell vizsgálnia a kérelmet, hogy megfelel-e az R. 6. § (2) bekezdésében foglaltaknak, illetve hogy az ügyfél leróta-e a közigazgatási hatósági eljárás illetékét. Szintén meg kell vizsgálni, hogy a kérelemben szereplő ingatlan egyértelműen beazonosítható-e, közterületnek minősül-e, mely megállapítható a TAKARNET földhivatali rendszerből letöltött, vagy egyéb módon beszerzett közhiteles tulajdoni lapról. Ez utóbbiból megállapítható az ingatlannal rendelkezni jogosult (tulajdonos, tulajdonosi joggyakorló szervezet, vagyongazdálkodó szerv) személye is, illetve az esetlegesen érintett más ügyfeleké is. Az eljárás ezen fázisában kell tisztázni azt is, hogy van-e helye a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 30. §-a alapján. Ha megállapítható, hogy az érintett ingatlan nem közterület, vagy külön törvény vagy rendelet hatálya alá tartozik a fás szárú növény kivágásának engedélyezése, akkor a kérelem érdemi vizsgálat nélkül elutasítható, amennyiben áttételnek nincs helye.

Nem kell alkalmazni az R. szabályait az alábbi jogszabályok hatálya alá tartozó fás szárú növények esetében:

- a) az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (az erdő, annak élő és élettelen alkotóelemei, az erdei életközösség; a külterületen található fásítás; az erdészeti létesítmény; az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület tekintetében);
- b) a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (erdőre és védett természeti területekre vonatkozó rendelkezései);

- c) a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény (32. § – távhővezeték biztonsági övezetére vonatkozó rendelkezések);
- d) a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény [63. § (3) bekezdés és a felhatalmazás alapján kiadott 324/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés 15. pontja – műemléki ingatlanon található fás szárú növények];
- e) a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény [42/A. §, 43. § (3) bekezdése, 47. § 10. pontja – közutak mellett meghatározott távolságban lévő fás szárú növények];
- f) a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény [124. §, 133. § – villamos vezeték biztonsági övezetét sértő növényzet];
- g) a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény [43. § (3) bekezdése – a vasúti pálya közvetlen közelében lévő fás szárú növények];
- h) az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény [29. § (4) bekezdése – települési önkormányzat képviselő-testülete hatósági határozatban elrendelt közérdekű környezetalakítás];
- i) a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény [17. § (2) bekezdése – a mérést akadályozó fás szárú növény eltávolítása];
- j) a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény [32. § (3) bekezdése – biztonsági övezetre vonatkozó előírások];
- k) a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény [7. § (2) bekezdés a) pontja és a felhatalmazása alapján kiadott 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 41. § – vízfolyást károsan befolyásoló növényzet eltávolítása];
- l) az energetikai célból termesztett, fás szárú növényekből álló, külön jogszabály szerint létesített ültetvényekre [71/2007. (IV. 14.) Korm. rendelet];
- m) a szennyvíz, szennyvíziszap és hígrágya elhelyezésére, hasznosítására szolgáló fával borított területre;
- n) az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó területre [275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet].

Ha az eljárás érdemi vizsgálat nélküli megszüntetésének nincs helye, úgy a Ket. 29. § (3) bekezdés b) pontjának megfelelően a kérelmező kivételével az **ismert ügyfeleknek** (pl. az érintett ingatlan tulajdonosa, az ingatlan-nyilvántartás alapján más jogosítottak, stb.) a kérelem beérkezésétől számított nyolc napon belül **értesítést** kell küldeni. Ezzel egyidejűleg a hatóság (akár az értesítést tartalmazó levélben) megkéri a fás szárú növényvel rendelkezni jogosult ügyfél – amennyiben ismert a személye – kivágáshoz való hozzájáruló nyilatkozatát.

c) Hiánypótlás

Amennyiben valamely kötelező tartalmi elem hiányzik a kérelemből, nem azonosítható be pontosan az érintett terület, avagy a fás szárú növényvel rendelkezni jogosult személye, úgy **végzésbe foglalt hiánypótlást** kell kiküldeni a kérelmezőnek a Ket. 37. § (3) bekezdése szerint a kérelem beérkezésétől számított 8 napon belül. Ha a kérelmező a hiánypótlásnak nem tesz eleget és az erre megállapított határidő meghosszabbítását sem kérte, illetve nyilatkozattételének elmaradása megakadályozta a tényállás tisztázását, az eljárást meg kell szüntetni.

d) Helyszíni szemle

Ha rendelkezésre állnak a kérelem kötelező tartalmi elemei, illetve ha az ügyfél a hiánypótlásnak eleget tett, úgy az ügyintéző a tényállás teljes megállapítása érdekében **szemlét** tűz ki, melyre a Ket. 46. § (1) bekezdése szerint **idézi** azt, akinek személyes

meghallgatása az eljárás során szükséges, egyéb személyeket (pl. fás szárú növényrel rendelkező jogosultat) pedig előzetesen **értesít**. Amennyiben a hatóság idézés mellett dönt, úgy azt 8 nappal a szemle előtt kézbesíteni szükséges. A szemléről **jegyzőkönyvet** kell készíteni a Ket. 39. § (1) bekezdése alapján, melyben rögzíteni kell minden lényeges megállapítást, tényt, nyilatkozatot annak érdekében, hogy az érdemi döntés kellően megalapozott legyen, és a tényállás is teljesen feltárásra kerüljön. Amennyiben a hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel az ügy elbírálására, úgy a hatóság – végzésben – **szakértő** (pl. kertészeti, botanikai, stb.) kirendeléséről is dönthet. A szakértővel közölni kell a kérelemben és a szemléről készült jegyzőkönyvben szereplő és a feladata teljesítéséhez szükséges adatokat, információkat. A szakértői díjról és a szakértő költségtérítéséről vagy a kirendelésről szóló végzésben, vagy legkésőbb az érdemi határozatban rendelkeznie kell a hatóságnak. A hatóság a tényállás megállapítása érdekében a szakértőn kívül saját belátása szerint bármely más bizonyítási eszközt is igénybe vehet az eljárás során.

e) Érdemi döntés

A tényállás megállapítását követően a hatóság **határozattal érdemben dönt** az ügyfél kérelméről. A hatóság a fás szárú növény kivágása iránti **kérelmet elutasítja**, ha

- a) a kérelmező a fás szárú növény pótlásáról hiánypótlási felhívás ellenére sem nyilatkozott;
- b) a fás szárú növény áttelepítése szakmai és településrendezési szempontból célszerű és kivitelezhető; vagy
- c) az természetvédelmi vagy környezetvédelmi érdeket sért.

A fakivágási eljárás lefolytatására a Ket. alapján **30 nap ügyintézési határidő** áll rendelkezésre, mely a kérelemnek az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz történő megérkezését követő napon kezdődik. Ebbe a határidőbe nem kell beleszámítani a Ket. 33. § (3) bekezdésben felsorolt időtartamokat. Külön említést érdemel, hogy amennyiben a hatóság az ügyben az ügyintézési határidőn belül nem hoz döntést, úgy az engedély megadottnak tekintendő. Ez azonban nem ad felmentést a pótlási kötelezettség alól, melyre nézve a jegyző külön eljárásban kötelező határozatot is kiadhat.

Speciális szabálya a R.-nek, hogy a település szempontjából kiemelt szakmai, tudományos, település- és kultúrtörténeti értéket képviselő fás szárú növény kivágásának kérelmezése esetén az eljárás megindításáról szóló **értesítést öt napon belül** hirdetményi úton, valamint – ha a település ilyenekkel rendelkezik – a település hivatalos honlapján is közzé kell tenni a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvényben meghatározott ügyféli jogok biztosítása céljából. Ez esetben **az ügyintézési határidő negyvenöt nap**.

A fakivágás engedélyezése esetén az érdemi határozatban a kivágott **fás szárú növény pótlásáról** is kötelező rendelkezni az R. 8. §-ában előírtak szerint. A szakszerű pótlásra legfeljebb 1 év határidő adható. A hatóság köteles megvizsgálni a kérelemben előadott pótlási tervet, ugyanis kizárólag oly módon telepíthető fás szárú növény az R. 2. § (1) bekezdése szerint, hogy az – figyelemmel az adott faj, fajta tulajdonságaira, növekedési jellemzőire, szakszerű kezelésére – az emberi életet és egészséget nem veszélyeztetheti, a biztonságos közlekedést nem akadályozhatja, valamint nem okozhat kárt a meglévő építményekben, létesítményekben, és nem akadályozhatja azok biztonságos működését. További előírásokat is figyelembe kell vennie az eljáró hatóságnak a pótlásra tervezett fafajra nézve is. Fasor fahiányainak pótlása kizárólag az adott fasor vonalába történő telepítéssel, a fasorra jellemző faj, fajta felhasználásával történhet, ha annak környezeti

feltételei adottak. Ugyanakkor fás szárú növény pótlása nem történhet az alábbiakban felsorolt fajok egyedeivel (az R. 1. melléklete).

Inváziós fajú fás szárú növények:

Magyar név	Tudományos név
fehér akác*	<i>Robinia pseudoacacia</i>
amerikai kőris*	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>
mirigyes bálványfa*	<i>Ailanthus altissima</i>
cserjés gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Padus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

* Kivéve a kertészeti változatok.

Ha a pótlás inváziós fás szárú növény kivételként meghatározott kertészeti változataival történik, az ingatlan tulajdonosa, vagy kezelője, vagy az ingatlanon lévő fás szárú növényekkel bármely jogviszony alapján rendelkezni jogosult használója köteles gondoskodni a fás szárú növény továbbterjedésének megakadályozása érdekében az újulat eltávolításáról. Ugyan az R. kifejezetten csak az újulat eltávolításáról rendelkezik, az inváziós fás szárú növények továbbterjedése megakadályozásának további eszköze lehet, ha a hatóság törekszik arra, hogy a kivételként meghatározott kertészeti változatok közül csak a bizonyítottan magot nem érlelőkkel (ún. „steril” változatokkal) történő pótlást engedélyezze.

A döntést a Ket. 78. § (1) bekezdése szerint **közölni kell** minden ügyféllel, azaz a határozatot meg kell küldeni hivatalos levélben valamennyi ügyfél számára. A határozatot a Ket. 69/A. § (1) bekezdése szerint bárki korlátozás nélkül megismerheti, arról költségtérítés ellenében másolatot kérhet. Az érdemi döntést ugyanakkor minden esetben **nyilvánosan is közzé kell tenni** (a helyben szokásos módon, illetve a települési önkormányzat honlapján) a Ket. 80/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján, mivel **a fás szárú növények korlátozottan rendelkezésre álló természeti erőforrásnak** minősülnek. A közzétételi kötelezettség különösen fontos és szükségszerű a település szempontjából kiemelt szakmai, tudományos, település- és kultúrtörténeti értéket képviselő fás szárú növény kivágásának kérelmezése esetén.

f) Jogorvoslatok

Az érdemi döntés ellen, amennyiben azt bármelyik ügyfél sérelmesnek tartja **fellebbezésnek** van helye [2013. január 1-jét követően a **települési önkormányzat képviselő-testületéhez** címezve], melyet a jegyző útján kell előterjeszteni. Ügyfélnek tekintendő az a személy (vagy társadalmi szervezet) is, aki az engedélyezési eljárásban nem vett részt, ugyanakkor jogát vagy jogos érdekét érinti a fás szárú növény kivágása vagy pótlása. A **fellebbezési eljárásért 5000 forint illetéket** kell lerónia a kérelmezőnek a fellebbezés benyújtásával egyidejűleg. A jegyző fellebbezés esetén a nem jogszabálysértő döntést akkor is visszavonhatja, illetve a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően módosíthatja, ha a kérelemben foglaltakkal egyetért, feltéve, hogy az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél. Ha az eljáró jegyző nem ért egyet a fellebbezésben foglaltakkal, úgy azt felterjeszti a képviselő-testülethez, amely az elsőfokú határozatot helybenhagyja, visszavonja vagy megváltoztatja.

A másodfokon eljáró hatóság döntése ellen az illetékes **megyei törvényszékhez** lehet fordulni bírósági felülvizsgálatot kérve.

g) Ellenőrzés

A hatóság a kiadott jogerős és végrehajtható engedélyben tett előírások betartását köteles **ellenőrizni**. A fapótlásra adott határidő elteltével helyszíni ellenőrzés tartása szükséges. Amennyiben az engedélyes nem tett eleget a határozatban foglalt pótlási kötelezettségének, úgy végzésben a hatóság elrendeli a közigazgatási végrehajtást, melyben fel kell hívni az engedélyes figyelmét arra, hogy ha nem teljesíti az előírásokat, úgy **eljárási bírsággal sújtható**. Az eljárási bírság legalacsonyabb összege a Ket. 61. § (2) bekezdése szerint ötezer forint, legmagasabb összege természetes személy esetén ötszázezer forint, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetén pedig egymillió forint. Az eljárási bírság mindaddig ismételhető, amíg az engedélyes nem tesz eleget a pótlási kötelezettségének. Az eljárási bírságot kiszabó végzésben rendelkezni kell az okozott esetleges többletköltségek megfizetéséről is (pl. többszöri helyszíni szemle költségei).

h) Az eljárás befejezése

Amennyiben az ellenőrzés során – illetve végrehajtási eljárásban – a hatóság megállapítja, hogy a fás szárú növény pótlása a határozatban foglaltaknak megfelelően megtörtént, úgy az eljárás lezárható, és az ügyirat irattárba helyezhető.

2. Kivágott fás szárú növény pótlására kötelezés

[a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdés és 8. §]

A közterületen lévő kivágott fás szárú növények pótlására önálló, **hivatalból induló eljárás is** lefolytatható, mely esetben az eljáró hatóság szintén a települési önkormányzat jegyzője, mint a helyi környezet- és természetvédelmi hatóság.

Ilyen eljárásra kerülhet sor például, ha a fakivágási kérelemről a hatóság az ügyintézési határidőn belül nem döntött érdemben, ugyanakkor az ügyfél nem tett eleget az R.-ben foglalt pótlási kötelezettségének. Szintén kötelezést kell kiadni abban az esetben, ha élet-, egészség- vagy vagyonvédelmi okból az ügyfél kivágta a fás szárú növényt, és 3 napon belül az R. 7. § (1) bekezdése alapján ezt a tényt bejelentette a jegyzőnél. Lehetőség van továbbá kötelezés kiadására abban az esetben is, ha olyan fakivágás jut a hatóság tudomására (bármely okból kifolyólag), melyre nézve engedély nem került kiadásra, illetve bejelentést sem tett az ügyfél.

Az eljárás során az engedélyezési eljárás eljárási szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy hivatalból indult eljárásnak minősül, **illetékfizetési kötelezettség** ez esetben **nincs**. Ugyanakkor az eljárás során felmerült indokolt költségek megfizetésére is kötelezni kell (pl. szemle vagy szakértő költségei) az ügyfelet.

3. Fás szárú növény kivágására kötelezés

[a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése]

A közterületen lévő fás szárú növények kivágására önálló, **hivatalból induló eljárás**, mely esetben az eljáró hatóság szintén a települési önkormányzat jegyzője, mint a helyi környezet- és természetvédelmi hatóság.

Erre akkor kerülhet sor, ha a fás szárú növény az **élet- vagy vagyonsbiztonságot veszélyezteti, és e veszély másként nem hárítható el**. Jelen esetben lehetőség van a **határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását** is elrendelni, illetve a kötelezett költségére a fakivágás azonnali elvégzésére is.

Az eljárás során az engedélyezési eljárás eljárási szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy hivatalból indult eljárásnak minősül, **illetékfizetési kötelezettség** ez esetben **nincs**. Ugyanakkor az eljárás során felmerült indokolt – és adott esetben megelőlegezett – költségek megfizetésére is kötelezni kell (pl. szemle vagy szakértő költségei, kivágás költsége) az ügyfelet.

4. Fás szárú növényvel kapcsolatos telepítési, fenntartási, és kezelési előírások betartására kötelezés

[a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése]

A közterületen lévő fás szárú növények telepítési, fenntartási, és kezelési előírások betartására kötelezés önálló, **hivatalból induló eljárás**, mely esetben az eljáró hatóság szintén a települési önkormányzat jegyzője, mint a helyi környezet- és természetvédelmi hatóság.

Az eljárás során az engedélyezési eljárás eljárási szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy hivatalból indult eljárásnak minősül, **illetékfizetési kötelezettség** ez esetben **nincs**. Ebben az ügytípusban lehetőség van a **határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását** is elrendelni, illetve a kötelezett költségére a munkálatok azonnali elvégzésére is. Az eljárás során felmerült indokolt – és adott esetben megelőlegezett – költségek megfizetésére is kötelezni kell (pl. szemle vagy szakértő költségei, munkálatok költsége) az ügyfelet.

5. Szakmai segítségnyújtás és konzultációs a jogalkalmazási problémák kapcsán

Az R. alkalmazása során felmerülő problémás, egyedi esetekben, illetve a több szakterületet érintő ügyek (pl. részben vagy egészben helyi természetvédelmi oltalom alatt álló fát, fasort érintő fakivágási, pótlási eljárások) kezelése kapcsán a hatóság szakmai segítséget kaphat a magyar állami természetvédelem hivatalos honlapjáról (www.termeszetvedelem.hu, vagy közvetlenül a <http://www.termeszetvedelem.hu/a-fas-szaru-novenyek-vedelmenek-szabalyai-a-346-2008-xii-30-korm-rendelet-alapjan> link alatt), illetve a Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkársága munkatársaitól.

Budapest, 2012. július 19.